

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita	Přírodovědecká
Fakulta	Antropologie
Obor řízení	MUDr. Lenka Vargová, Ph.D.
Uchazeč	Lékařská fakulta MU
Pracoviště uchazeče, instituce	Přínos paleopatologických výzkumů pro biologické a humanitní vědy
Habilitační práce	prof. PhDr. Josef Unger, CSc.,
Oponent	Ústav antropologie PřF MU
Pracoviště oponenta, instituce	

Předložená práce je konvolut publikovaných článků uvedený komentářem, jehož první část tvoří kapitola „Cíle a charakter předkládaného souboru studií“ (str. 7), v níž je uvedeno rozdělení do tří tématických oddílů či skupin. V druhé kapitole (str. 8) je uveden poměrně velký počet autorčiných spolupracovníků s uvedením jejich přínosu. „Úvod a současný stav problematiky“ (str. 9–11) obsahuje stručné dějiny paleopatologie od konce 19. stol. do současnosti se zvýrazněním podílu autorčina pracoviště. V kapitole „Materiál“ (str. 12) autorka vypočítává kosterní pozůstatky, které studovala a z nichž vycházejí výsledky její práce. Jedná se o celou řadu souborů od pravěku (Cezavy u Blučiny), přes raný středověk (Olomouc-Nemilany), až po novověk (napoleonské války). Způsob zpracování paleopatologického materiálu je popsán v kapitole „Metodika“ (str. 13–16) a vyplývá z ní, že autorka je seznámena s nejnovějšími používanými metodami.

Podle předpokladu je nejhutnější kapitola „Výsledky a diskuse“ (str. 17–33) rozdělená do tří skupin. V první skupině jsou shrnuty výsledky týkající se metod, dokumentované devíti publikovanými pracemi, na nichž se autorka výrazně podílela. Jedná se o patologické změny na dětských kostrách, anamnesu, patologii chrupu, kloubní onemocnění, zánětlivá onemocnění včetně syfilis, lepry, tuberkulózy a nádorových onemocnění. Druhá skupina obsahuje práce zabývající se lékařsko-antropologickým studiem kosterních souborů z různých archeologicky zkoumaných lokalit. Z doby stěhování národů v Praze-Zličíně studium paleopatologických projevů na skeletech charakterizovalo, oproti vžitým představám, poměrně klidnou dobu s minimem dokladů bojových střetů či nedostatku potravy. Pozoruhodných výsledků bylo dosaženo na pohřebišti Olomouc-Nemilany z 9. a poč. 10. stol. Lze dodat, že dva případy, které jsou interpretovány jako antivampyrická opatření, je možno vysvětlit i jiným způsobem, například tak, že k posunu skeletu na bok mohlo dojít při

spouštění rakve do hrobu a lebka na prsou může být dokladem exekuce. Na souboru z Veselí nad Moravou z 16. až 17. stol. byly pozorovány poměrně časně příznaky syfilis a tuberkulózy. Srovnání zdravotního stavu chrupu populací z 9. až počátku 10. stol. ukázalo na to, že horší stav chrupu pohřbených v Olomouci-Nemilanech a Josefově, oproti populaci z velkomoravského mocenského centra u Mikulčic, svědčí o sociální stratifikaci velkomoravské společnosti. Pozoruhodným výsledkem je zjištění velmi špatného zdravotního stavu chrupu u brněnského obyvatelstva na přelomu 18. a 19. stol. Přestože tento stav odpovídá celosvětovému trendu, mohl se na něm projevit i následek napoleonských válek znamenajících hospodářské vyčerpání. Některé práce obohatily také poznání o zdravotní péči v Brně v 18. a 19. stol. Největší přínos autorky spatřuji v třetím oddíle věnovaném historickému vývoji onemocnění. Práce na toto téma se věnují kraniosynostóze, krevním, metabolickým a endokrinním onemocněním a jejich projevům na kostře, ať se již jedná o cribra orbitalia, křivici, kurděje či hyperostózu na kosti čelní. Dále se jedná o studium zánětlivých procesů na kostech. Zvláštní pozornost je pak věnována syfilitidě, lepře a nádorovým onemocněním a to také z historického hlediska.

Poslední kapitola „Závěr“ (str. 34) shrnuje předeslané výsledky a na ni navazuje „Seznam literatury použité v komentáři“ (str. 35–42).

Příložené práce, rozdělené opět do tří skupin, prokazují autorčin přínos pro paleopatologii a splňují požadavky na úroveň habilitační práce v oboru.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

Jak se projevují morová pohřebiště?

Závěr

Habilitační práce Lenky Vargové “Přínos paleopatologických výzkumů pro biologické a humanitní vědy“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Antropologie.

V Brně dne 4. 5. 2018

